

Türkiye'nin mobilya sektöründe uluslararası rekabet gücü: Seçilmiş ülkeler ile karşılaştırmalı analiz

Serdar Özözen^{1*}

ÖZ: Mobilya sektörü Türkiye'nin en eski sektörlerinden biridir. Önceleri düşük teknolojiye ve emek yoğun üretim yapısına sahip olan mobilya sektörü günümüzde daha fazla bilgi ve sermaye yoğun bir sektör olma yolunda ilerlemektedir. Sektör, üretim ve istihdam ile ülke ekonomisine katkı sağlamaktadır. Ayrıca sektörün ülke ihracatına net katkısıyla Türkiye, dünya mobilya ihracatında önemli ihracatçı ülkeler arasında yer almaktadır. Çalışmanın amacı, dünya mobilya ihracatında öne çıkan ülkeler arasında yer alan Türkiye'nin 2012-2021 dönemi için uluslararası mobilya ticaretinde rekabet gücünü belirlemek ve bu ülkeler karşısında Türkiye'nin uluslararası rekabet gücünü karşılaştırmalı analiz etmektir. Çalışmada, mobilya sektörüne ilişkin toplam 7 alt ürün grubu için Balassa'nın Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler Endeksi hesaplanmıştır. Çalışmada elde edilen bulgular, Türkiye'nin mobilya sektöründe toplam 7 alt sektörden 6'sında zayıf, sadece 1 alt sektörde orta derecede rekabet üstünlüğüne sahip olduğunu göstermiştir. Türk mobilya sektörünün rekabet gücünün artırılması için inovasyon, özgün tasarım, markalaşma ve Ar-Ge faaliyetlerine ağırlık verilmesi gerekmektedir. Hammadde tedarikinde yaşanan sorunlar mobilya sektörünü olumsuz etkilemektedir. Yeterli miktarda ve kalitede hammaddenin uygun fiyatla tedarigi sağlanmalıdır.

Anahtar kelimeler: Mobilya Sektörü, Uluslararası Rekabet Gücü, Karşılaştırmalı Üstünlükler

International competitiveness in Türkiye's furniture sector: A comparative analysis with selected countries

ABSTRACT: The furniture sector is one of the oldest sectors in Türkiye. In the past, it had a low-tech and labor-intensive production structure, but now it is on the way to becoming a more information and capital-intensive sector. The sector contributes to the country's economy with production and employment. In addition, with the sector's net contribution to the country's exports, Türkiye is among the major exporter countries in world furniture exports. The study aims to determine the competitiveness of Türkiye in the international furniture trade and to analyse comparatively the international competitiveness of Türkiye against the leading (selected) countries in the world furniture export for the period 2010-2021. In this study, Balassa's Revealed Comparative Advantage (RCA) index was calculated for seven sub-products group. The findings showed that Türkiye had a weak competitive advantage in 6 out of 7 sub-sectors in the furniture sector and a moderate competitive advantage in only 1 sub-sector. In order to increase the competitiveness of the Turkish furniture sector, it is necessary to focus on innovation, original design, branding and R&D activities. Problems in the supply of raw materials negatively affect the furniture sector. It should ensure the supply of raw materials in sufficient quantity and quality at an affordable price.

Keywords: Furniture Sector, International Competitiveness, Comparative Advantage

Makale tarihçesi: Geliş:13.05.2024, Kabul:28.05.2024, Yayınlanma:30.06.2024,*e-posta: serdarozzen.1905@gmail.com

*Bağımsız araştırmacı, Bursa/Türkiye.

Atıf: Özözen S., (2024). Türkiye'nin mobilya sektöründe uluslararası rekabet gücü: seçilmiş ülkeler ile karşılaştırmalı analiz, *Mobilya ve Ahşap Malzeme Araştırmaları Dergisi* 7(1), 107-120. DOI: [10.33725/mamad.1483546](https://doi.org/10.33725/mamad.1483546)

1 Giriş

Mobilya, gündelik yaşamın her alanında kullanılan, birey ya da toplumun yaşamını kolaylaştırıp, refahını sağlayan, yaşama ilişkin gerek sosyal gerekse de kültürel ihtiyaçlara hizmet eden, mekân ile insanın hayat kalitesine direkt etki eden, herkesçe ihtiyaç duyulan ve kullanılan ürün olarak tanımlanabilmektedir (Şen ve Çınar, 2017). Mobilya kullanımı eski çağlara kadar uzanmaktadır. Eski çağlara ait mobilya örnekleri Mezopotamya, Mısır ve Ege etrafındaki Tunç Çağı (MÖ.3500-1000) ve Yunan, Etrüsk ve Roma'ya ait Demir Çağı (MÖ.1000- MS.350) medeniyetlerinden günümüze ulaşmıştır (Boyla, 2012).

Yaşamın her alanında kullanılan mobilyalar, özelliklerine göre çeşitli sınıflara ayrılmaktadır (Sakarya ve Canlı, 2011; Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı, 2014; Usta ve Güray, International Furniture Congress). *Kullanıldığı yere göre*, iç mekân ve dış mekân mobilyaları; *konuşlandırma durumuna göre*, hareketli ve sabit mobilyalar; *üretimi için kullanılan yapım malzemesinin türüne göre*, ahşap, metal, plastik, mermer ya da taş, cam ve kompozit mobilyalar; *kullanımlarına göre*, bireysel kullanıma yönelik ve toplu kullanıma yönelik mobilyalar ki bunlar, kentsel mobilyalar (iç mekân, dış mekân mobilyaları) ve endüstriyel mobilyalar (endüstriyel ürünler üreten mekanlarda imalat sanayi alanında kullanılan mobilyalar); *coğrafi bölge tarzına göre* İngiliz, İtalyan, İskandinav mobilya; *mekana göre* mutfak, salon, yatak odası, ofis mobilyaları olarak sınıflandırılabilir. Ayrıca, modüler mobilya, lamine mobilya, fonksiyonel mobilya, klasik veya modern mobilya, demonte ya da monteli mobilya olarak sınıflara da ayrılabilir.

Dış ticareti yapılan mobilya ürünlerini Standart Uluslararası Ticari Sınıflandırmaya (SITC Rev.3- Standart International Trade Classification) göre, 821. ve 872.4. ürün tanımları içinde sınıflandırmak mümkündür: 821.1 Oturmaya mahsus mobilyalar (yatak haline getirilebilen türden olsun olmasın), bunların aksam ve parçaları, 821.2 Yatak takımı eşyası ve benzeri eşya, 821.3 Metalden mobilyalar (başka yerde sınıflandırılmayan), 821.5 Ahşap mobilyalar (başka yerde sınıflandırılmayan), 821.7 Diğer maddelerden mobilyalar (başka yerde sınıflandırılmayan), 821.8 – 821.3, 821.5 ve 821.7 grubundaki mobilyaların aksam ve parçaları, 872.4 Tıpta, cerrahide, diş hekimliğinde ve veterinerlikte kullanılan mobilyalar, bunların aksam ve parçaları (UN Comtrade, 2023).

Tablo 1: Dünya Mobilya İhracatında İlk 10 Ülke (\$)¹

Sıralama	Ülkeler	2019	Pay (%)	2020	Pay (%)
1	Çin	64.480.044.897	33,3	70.068.357.552	36,0
2	Polonya	13.399.545.759	6,9	13.112.859.495	6,7
3	Almanya	13.784.667.960	7,1	12.916.111.036	6,6
4	Vietnam	8.984.680.731	4,6	11.364.266.868	5,8
5	İtalya	11.681.260.871	6,0	10.679.762.022	5,5
6	Meksika	8.108.452.469	4,2	7.055.424.150	3,6
7	ABD	7.862.605.704	4,1	6.586.745.913	3,4
8	Çekya	4.516.534.220	2,3	4.274.633.414	2,2
9	Kanada	4.698.348.515	2,4	3.967.494.316	2,0
10	Türkiye	3.415.112.557	1,8	3.426.582.776	1,8
	Dünya	193.916.384.522	100,0	194.904.600.625	100,0

¹ Sıralamada 2020 yılı esas alınmıştır. Literatür göz önünde bulundurularak ülkelerin mobilya ihracatı SITC 821.1, SITC 821.2, SITC 821.3, SITC 821.5, SITC 821.7, SITC 821.8 ve SITC 872.4 toplamından oluşmaktadır.

Emek yoğun bir sektör olan mobilya sektörü, bilgi ve teknolojinin kullanımı ile sermaye yoğun bir sektör olma yolunda ilerlemektedir. Sektörde gelişmekte olan ülkeler kadar gelişmiş ülkelerinde dünya mobilya ihracatında üst sıralarda yer aldığı görülmektedir. Dünya mobilya ihracatındaki ilk 10 ülke Tablo 1’de verilmiştir (UN Comtrade, 2023).

Tablo 1’e göre, 2019 yılında dünya mobilya ihracatı 193,9 milyar dolar iken, 2020 yılında 194,9 milyar dolara ulaşmıştır. Çin, 2020 yılında yapmış olduğu 70,1 milyar ihracatla dünyanın en büyük mobilya ihracatçısı konumundadır. 2020 yılında toplam 194,9 milyar ihracatın %36’sı Çin’e aittir. Çin’i, Polonya, Almanya, Vietnam ve İtalya takip etmektedir. Türkiye, 2020 yılında 3,4 milyar dolar ihracatıyla dünya mobilya ihracatında 10. sırada yer almaktadır.

2020 itibariyle AB içinde Polonya, Almanya ve İtalya en büyük 3 ihracatçı ülkedir. AB’de mobilya sektörü ileri derecede uzmanlaşmıştır. Döşenmiş-kaplanmış mobilyalar ve mutfak mobilyaları en büyük alt sektör grubudur. Ahşap mobilya transit ticareti AB ülkeleri içinde önemli bir yere sahiptir (Ticaret Bakanlığı, 2021). Dünya mobilya ithalatında ilk 10’da yer alan ülkeler Tablo 2’de verilmiştir (UN Comtrade, 2023).

Tablo 2. Dünya mobilya ithalatında ilk 10 ülke (\$)²

Sıralama	Ülkeler	2019	Pay (%)	2020	Pay (%)
1	ABD	56.004.616.226	30.0	55.102.419.413	30.8
2	Almanya	15.800.606.320	8.5	16.139.060.923	9.0
3	Fransa	9.425.218.153	5.0	8.649.971.372	4.8
4	İngiltere	9.652.368.554	5.2	8.518.436.523	4.8
5	Japonya	7.228.355.454	3.9	7.005.229.421	3.9
6	Kanada	7.303.119.881	3.9	6.547.921.676	3.7
7	Hollanda	5.718.720.687	3.1	6.188.687.583	3.5
8	Avustralya	3.785.840.700	2.0	4.003.279.791	2.2
9	İsviçre	3.412.296.560	1.8	3.502.655.778	2.0
10	İspanya	3.629.814.058	1.9	3.324.497.148	1.9
	Dünya	186.813.518.826	100.0	178.749.229.340	100.0

Tablo 2’ye göre, dünya mobilya ithalatı 2019 yılında 186,8 milyar dolar iken 2020 yılında 178,7 milyar dolara gerilemiştir. Dünyanın en büyük mobilya ithalatçısı konumundaki ülke ABD’dir. ABD 2020’de 55,1 milyar dolar değerindeki ithalatı ile tek başına, dünya mobilya ithalatının yaklaşık %30,8’lik kısmını gerçekleştirmiştir. ABD’den sonra en büyük ithalatçı ülke Almanya’dır. Almanya, 2020’de gerçekleştirdiği 16,1 milyar dolarlık ithalat ile dünya mobilya ithalatının %9’unu gerçekleştirmiştir. 2020 yılı itibariyle diğer önemli ithalatçı ülkeler ise sırasıyla Fransa, İngiltere, Japonya, Kanada, Hollanda, Avustralya, İsviçre ve İspanya’dır. Almanya, Fransa, Hollanda ve İspanya AB’nin en büyük mobilya tüketicileridir (Ticaret Bakanlığı, 2021).

Dış pazarlara yönelen Türk mobilya sektörü, net ihracatçı yapısıyla ülke ekonomisine katkı sağlamaktadır. 2001 yılından itibaren sürekli dış ticaret fazlası veren mobilya sektörü (Ekici,

² Sıralamada 2020 yılı esas alınmıştır. Literatür göz önünde bulundurularak ülkelerin mobilya ihracatı SITC 8211, SITC 8212, SITC 8213, SITC 8215, SITC 8217, SITC 8218 ve SITC 8724 toplamından oluşmaktadır.

2021) ihracata artan katkısı yanında sağladığı istihdam ile ülke ekonomisinin önemli sektörlerinden birisidir (TOBB, 2017). Türk mobilya sektörü panel mobilya-masif mobilya (yatak odası, yemek odası, genç ve çocuk odası, giyinme odası, aksesuar modeller), döşemeli mobilyalar (koltuk, köşe takımları, kanepeler, uzanma ve dinlenme üniteleri), mutfak, banyo ve ofis mobilyaları, bahçe mobilyaları, mobilya aksam ve parçaları, taşıt mobilyaları, hastane mobilyaları, otel mobilyaları, aksesuarlar gibi geniş kullanım alanına sahip ürünler üreten bir sektördür (T.C. Kalkınma Bakanlığı, 2015). Mobilya sektöründe üretilen ürünler arasında en çok ev ve bahçe mobilya sınıfında oturma grubu, yemek odası mobilyaları ile ofis mobilyalarına talep olmaktadır (Aşarkaya, 2015).

Türkiye’de mobilya sektörünün geçmişi eskilere dayanmaktadır. Önceleri atölye tipi küçük işletmelerin üretim yaptığı mobilya sektöründe 1970’li yıllarda endüstriyel üretim yapan orta ve büyük ölçekli işletmeler ortaya çıkmıştır (Yılmaz, 2014; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2021). Mobilya girişimlerinin %99,9’u KOBİ işletmelerinden oluşur. Son yıllarda küçük işletmeler yanında orta ve büyük ölçekli işletmelerin sayısında artış gözlemlenmektedir. Her geçen gün fabrikasyon türü üretim yapan işletmelerin sayısında artış olmaktadır (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2022).

Mobilya üretimi için kullanılan ahşap, metal, cam, kumaş ve deri gibi birçok malzeme maliyetlerin en büyük kalemlerinden birini oluşturmaktadır (İstanbul Sanayi Odası, 2023). Sektörün üretim maliyetlerinin %91’ini hammadde oluşturmaktadır. Mobilya sektörü üretimde bölgesel yoğunlaşmanın en fazla olduğu sektörlerden biridir (MÜSİAD, 2018). Türkiye’de mobilya sektörü pazar ve hammaddeye yakın yerlerde yoğunlaşmaktadır. İstanbul, Bursa (İnegöl), Ankara, İzmir, Kayseri ve Adana illeri ön plana çıkmaktadır (Yazıcı ve Karayılmazlar, 2001; Orta Anadolu Kalkınma Ajansı, 2016; Terece, Edirne ve Karıptaş, 2020; Çınar, Yıldırım ve Karataş, 2021).

Türk mobilya sektörü güçlü yönler, zayıf yönler, sektördeki fırsatlar ve sektöre yönelik tehditler gibi 4 ana kritere göre değerlendirilmektedir. Bu kriterlere göre, *sektörün güçlü yönleri* geniş iç pazarı sayesinde talep gören bir sektör olması, Asya, Avrupa ve Orta Doğunun arasında stratejik bir konum yer alıyor olması nedeniyle coğrafi avantaja sahip olması, nitelikli işgücü, ürün çeşitliliği, üretim için gerekli birçok hammaddenin yurtiçinden temin edilebilir olması, *sektörün zayıf yönleri* Ar-Ge yatırımlarının düşük seviyede kalması, vergi oranlarının yüksekliği, yüksek katma değerli ürünlerden çok düşük katma değerli ürünlerin üretimi, teknolojik altyapının yetersizliği, kayıt dışılık, yetersiz pazarlama, markalaşmanın istenilen seviyede olmaması, enerji maliyetlerinin yüksekliğidir. Ayrıca, *sektöre yönelik fırsatlar* büyümekte olan ihracat pazarlarına sahip olması, iç talep artışı, yenilikçi ürünler geliştirilebilmesi ve teknolojiden yararlanılması, dijitalleşme ile daha geniş müşteri kitlelerine ulaşabilme imkanı ile yüksek ihracat potansiyeli olurken, *sektöre yönelik tehditler* ise hammadde fiyatlarındaki istikrarsızlık, hammadde temininde belirsizlikler, çoğu hammaddenin ithal edilmesi nedeniyle artan maliyetler, yüksek enerji, işgücü ve lojistik maliyetleri, Ar-Ge ve inovasyonun yeterli düzeyde olmaması, sektörde yüksek rekabet ortamı, dış politika ve güvenlik riskleri olarak karşımıza çıkmaktadır (İstanbul Sanayi Odası, 2023).

Teknolojideki hızlı değişim, dijitalleşme sonucu bilgiye kolay erişim, küresel çevreye duyarlılığın artması sonucu tüketici tercihlerinde önceliğin değişmesi, sürdürülebilir üretimin ön plana çıkması gibi birtakım gelişmeler mobilya sektörünün geleceği ile ilgili projeksiyonlarda değişime neden olduğu söylenebilir.

Bu gelişmeler ışığında mobilya sektöründe klasik mobilya ürünleri yanında çok fonksiyonlu ve alandan tasarruf sağlayan mobilyalar, akıllı mobilyalar, kolayca taşınabilir,

farklı kombinasyonlarda kullanılabilen modüler ve hafif mobilyalar, çevreye duyarlı, enerji tasarruflu, yenilenebilir enerji kaynaklarıyla çalışabilen çevre dostu sürdürülebilir ürünlerin ön plana çıkması beklenmektedir (Siyasal, 2021). Gerek ulusal pazarda gerekse de uluslararası pazarlarda yer edinmek isteyen işletmelerin üretimini yeni trende göre şekillendirmeleri kaçınılmazdır.

Bu çalışmanın amacı, ticaret sonrası verilerle rekabet gücünün ölçümünde kullanılan Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler (Revealed Comparative Advantage-RCA) endeksi kullanılarak 2012-2021 dönemi için Türkiye'nin mobilya sektöründeki rekabet gücünü dünya mobilya ihracatında söz sahibi ülkeler ile karşılaştırmalı bir şekilde analiz etmektir. Çalışmanın önceki çalışmalardan farkı, Türkiye'nin mobilya sektöründeki rekabet gücü analiz edilirken Türkiye'nin de dahil olduğu küresel ölçekte en fazla ihracat payına sahip ilk on ülkenin mobilya sektöründeki rekabet güçleri alt sektörler ile karşılaştırmalı bir şekilde ortaya konulmuştur. Türkiye ve rakiplerinin mobilya sektöründeki rekabet gücü karşılaştırmalı olarak ortaya konulurken rekabet gücü seviyesi de ayrıntılı bir şekilde değerlendirilmiştir.

2 Materyal ve Metot

2.1 Materyal

Türkiye mobilya sektörünün rekabet gücünü 2012-2021 dönemi için inceleyip sektörün rekabet gücünü mobilya sektörü ihracatında öne çıkan ülkeler ile karşılaştırmalı bir şekilde ortaya koyma çabasında olan bu çalışmada sektöre ait ihracat verileri UNCOMTRADE veri tabanından Standart Uluslararası Ticaret Sınıflaması Rev.3 (Standart International Trade Classification SITC Rev.3) temelinde dört haneli sınıflandırma sistemi kullanılarak derlenmiştir.

Mobilya sektörü SITC Rev.3'e göre 821. ve 872.4. bölümlerinde sınıflandırılmış ve literatüre uygun bir şekilde 7 alt sektöre ayrılarak incelenmiştir. Mobilya sektörü alt sektör grupları şunlardır:

SITC 821.1 Oturmaya mahsus mobilyalar (yatak haline getirilebilen türden olsun olmasın), bunların aksam ve parçaları

SITC 821.2 Yatak takımı eşyası ve benzeri eşya

SITC 821.3 Metalden mobilyalar (başka yerde sınıflandırılmayan)

SITC 821.5 Ahşap mobilyalar (başka yerde sınıflandırılmayan)

SITC 821.7 Diğer maddelerden mobilyalar (başka yerde sınıflandırılmayan)

SITC 821.8 821.3, 821.5 ve 821.7 grubundaki mobilyaların aksam ve parçaları

SITC 872.4 Tıpta, cerrahide, diş hekimliğinde ve veterinerlikte kullanılan mobilyalar, bunların aksam ve parçaları

2.2 Metot

Çalışmada, Türkiye'nin mobilya sektörü ihracatına dayalı rekabet gücünün karşılaştırmalı bir şekilde belirlenmesi amacıyla Balassa'nın Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlük (Revealed Comparative Advantage-RCA) endeksi kullanılmıştır.

Balassa tarafından geliştirilen Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlük Endeksi şu şekilde formüle edilir:

$$RCA_{ij} = (X_{ij} / X_{it}) / (X_{wj} / X_{wt})$$

Burada RCA_{ij} i ülkesinin j ürünü/ sektörü için açıklanmış karşılaştırmalı üstünlükler endeksini, X_{ij} i ülkesinin j ürünü/ sektörü ihracatını, X_{it} i ülkesinin toplam ihracatını, X_{wj} dünyanın j ürünü/ sektörü ihracatını ve X_{wt} dünya toplam ihracatını ifade etmektedir.

Buna göre, eğer $RCA > 1$ ise söz konusu ülke o ürün ya da sektörde karşılaştırmalı üstünlüğüne ya da rekabet avantajına sahiptir; $RCA < 1$ ise ülke o ürün ya da sektörde karşılaştırmalı dezavantaja ya da rekabet dezavantajına sahiptir.

Söz konusu endeks katsayılarını daha ayrıntılı yorumlamak için sonuçlar aşağıdaki gibi 4 gruba ayrılabilir (Hinloopen & Marrewijk, 2001):

Grup-1 $\rightarrow 0 < RCA < 1$ ise karşılaştırmalı üstünlük/rekabet gücü yoktur.

Grup-2 $\rightarrow 1 \leq RCA < 2$ ise zayıf bir karşılaştırmalı üstünlük/rekabet gücü vardır.

Grup-3 $\rightarrow 2 \leq RCA < 4$ ise orta derecede karşılaştırmalı üstünlük/rekabet gücü vardır.

Grup-4 $\rightarrow RCA \geq 4$ ise güçlü bir karşılaştırmalı üstünlük/rekabet gücü vardır.

3 Bulgular ve Tartışma

Bu bölümde ilk olarak Türkiye'nin mobilya sektörünün rekabet gücü mobilya sektörü ihracatında öne çıkan ülkeler ile karşılaştırmalı olarak ortaya konulmuş, ardından rekabet gücünün derecesi ayrıntılı analiz edilmiştir. Tablo 3'te dünya mobilya sektörü ihracatında öne çıkan ülkeler için hesaplanan RCA endeks değerleri yer almaktadır.

Tablo 3. Dünya mobilya sektöründe öne çıkan ülkelerin mobilya sektöründeki RCA endeks değerleri

Yıllar	Türkiye	Almanya	Çin	ABD	Vietnam	Çekya	İtalya	Polonya	Meksika	Kanada
2012	1.39	1.02	3.10	0.57	3.58	1.87	2.43	5.41	1.80	0.98
2013	1.57	0.99	2.98	0.57	3.37	2.13	2.45	5.31	1.93	0.95
2014	1.56	0.95	2.70	0.56	3.30	2.17	2.36	5.41	2.01	0.91
2015	1.47	0.87	2.56	0.55	3.05	2.13	2.20	4.87	1.91	1.02
2016	1.45	0.87	2.49	0.55	2.93	2.37	2.15	5.04	1.96	1.12
Ortalama	1.49	0.94	2.77	0.56	3.25	2.13	2.32	5.21	1.92	1.00
2017	1.45	0.87	2.52	0.53	2.84	2.42	2.15	5.06	1.94	1.07
2018	1.67	0.88	2.53	0.49	2.83	2.33	2.19	5.03	1.79	1.02
2019	1.79	0.87	2.44	0.45	3.21	2.14	2.06	5.04	1.67	1.00
2020	1.78	0.82	2.38	0.40	3.55	1.95	1.88	4.53	1.49	0.90
2021	1.70	0.84	2.37	0.37	3.51	1.89	2.00	4.57	1.61	0.82
Ortalama	1.68	0.86	2.45	0.45	3.19	2.15	2.05	4.85	1.70	0.96

Tablo 3'ye göre, mobilya sektöründe ele alınan ülkeler arasında Türkiye ile birlikte Çin, Vietnam, Çekya, İtalya, Polonya, Meksika'nın rekabet gücüne sahip olduğu görülmektedir ($RCA > 1$). Bu ülkeler arasında Polonya güçlü rekabet üstünlüğü ile ön plana çıkmaktadır ($RCA \geq 4$). Çin, Vietnam ve Çekya İtalya orta derecede rekabet gücüne sahiptir ($2 \leq RCA < 4$). Türkiye ve Meksika zayıf derecede rekabet gücüne sahip ülkeler arasında yer almaktadır

($1 \leq RCA < 2$). Mobilya sektöründe, gelişmiş ülkeler kategorisinde, Almanya, ABD ve Kanada'nın rekabet dezavantajı bulunmakta olup diğer deyişle rekabet üstünlüğü yoktur ($0 < RCA < 1$).

Mobilya sektöründe Çekya'nın "orta" düzeyde rekabet gücü olmakla birlikte 2020 ve 2021 yılları arasında rekabet gücünün "zayıf" düzeyde seyrederek gerilemesi dikkat çekicidir. Kanada mobilya sektöründe her ne kadar 2015 ile 2019 yılları arasında "zayıf" düzeyde rekabet gücüne sahip olsa da 2020 yılı sonrası rekabet gücü dezavantajlı ülkeler arasında yer almıştır.

SITC 821.1 Oturmaya mahsus mobilyalar (yatak haline getirilebilen türden olsun olmasın), bunların aksam ve parçaları alt sektörüne ilişkin hesaplanan RCA endeks değerleri Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. SITC 821.1 Oturmaya mahsus mobilyalar (yatak haline getirilebilen türden olsun olmasın), bunların aksam ve parçaları alt sektörüne ilişkin RCA endeks değerleri

Yıllar	Türkiye	Almanya	Çin	ABD	Vietnam	Çekya	İtalya	Polonya	Meksika	Kanada
2012	1.19	0.84	2.98	0.67	2.17	3.20	1.76	7.05	3.51	1.02
2013	1.25	0.80	2.83	0.69	2.00	3.76	1.77	6.66	3.78	0.98
2014	1.20	0.76	2.56	0.70	1.96	3.82	1.70	6.53	3.99	0.91
2015	1.13	0.72	2.38	0.69	1.86	3.69	1.59	6.07	3.78	0.98
2016	1.17	0.69	2.30	0.70	1.82	4.10	1.59	6.13	3.81	1.00
Ortalama	1.19	0.76	2.61	0.69	1.96	3.72	1.68	6.49	3.77	0.98
2017	1.20	0.69	2.36	0.65	1.85	4.29	1.60	6.11	3.70	0.92
2018	1.56	0.71	2.42	0.60	2.00	4.05	1.62	5.78	3.34	0.90
2019	1.62	0.69	2.39	0.54	2.46	3.67	1.53	5.74	3.06	0.84
2020	1.50	0.61	2.46	0.46	2.92	3.11	1.44	5.13	2.74	0.79
2021	1.46	0.61	2.51	0.41	3.32	2.90	1.65	5.21	2.80	0.70
Ortalama	1.47	0.66	2.43	0.53	2.51	3.61	1.57	5.60	3.13	0.83

Tablo 4'e göre, SITC 821.1 oturmaya mahsus mobilyalar (yatak haline getirilebilen türden olsun olmasın), bunların aksam ve parçalarının üretildiği alt sektörde Türkiye, Çin, Vietnam, Çekya, İtalya, Polonya ve Meksika rekabet gücüne sahiptir ($RCA > 1$). Rekabet gücüne sahip ülkeler arasında Polonya "güçlü" ($RCA \geq 4$), Çin, Vietnam, Çekya ve Meksika "orta" ($2 \leq RCA < 4$), Türkiye ve İtalya "zayıf" ($1 \leq RCA < 2$) düzeyde rekabet gücüne sahiptir. Almanya, ABD ve Kanada'nın rekabet gücü bulunmamaktadır ($0 < RCA < 1$). Ele alınan ülkeler içerisinde Polonya'nın "güçlü" rekabet üstünlüğü ile ön plana çıktığı görülmüştür.

SITC 821.2 Yatak takımı eşyası ve benzeri eşya alt sektörüne ilişkin hesaplanan RCA endeks değerleri Tablo 5'te verilmiştir. Tablo 5'e göre, SITC 821.2 yatak takımı eşyası ve benzeri eşyaların üretildiği alt sektörde rekabet gücüne sahip olan ülkeler Türkiye, Çin, Vietnam (özellikle 2015 yılı sonrası) ve Polonya'dır ($RCA > 1$).

Rekabet gücüne sahip ülkeler arasında Polonya "güçlü" ($RCA \geq 4$), Çin "orta" ($2 \leq RCA < 4$), Türkiye ve Vietnam "zayıf" ($1 \leq RCA < 2$) düzeyde rekabet gücüne sahiptir. Almanya, ABD, Çekya, İtalya, Meksika (2021 yılı hariç) ve Kanada'nın ise bu alt sektörde rekabet dezavantajı bulunmaktadır ($0 < RCA < 1$) Bu alt sektöründe, Çin 2012-2014 yılları arasında "güçlü" rekabet gücüne sahipken 2014 yılı sonrası rekabet gücünün "orta" düzeye gerilediği

görülmüştür. Türkiye'nin "zayıf" düzeydeki rekabet gücünün 2020 yılında "orta" düzeye yükseldiği tespit edilmişse de, 2021 yılında ise "zayıf" düzeye geriye gözlemlenmiştir.

Tablo 5. SITC 821.2 Yatak takımı eşyası ve benzeri eşya alt sektörüne ilişkin RCA endeks değerleri

Yıllar	Türkiye	Almanya	Çin	ABD	Vietnam	Çekya	İtalya	Polonya	Meksika	Kanada
2012	0.90	0.52	4.59	0.30	1.08	0.38	0.83	6.37	0.94	0.20
2013	1.11	0.52	4.36	0.30	0.95	0.42	0.84	6.50	0.82	0.19
2014	1.10	0.49	4.04	0.29	0.95	0.41	0.80	6.59	0.79	0.16
2015	1.05	0.43	3.72	0.31	0.83	0.42	0.71	5.98	0.74	0.18
2016	1.07	0.40	3.84	0.30	1.05	0.46	0.66	5.60	0.74	0.20
Ortalama	1.05	0.47	4.11	0.30	0.97	0.42	0.77	6.21	0.81	0.19
2017	1.23	0.42	3.92	0.31	1.20	0.49	0.65	5.35	0.65	0.20
2018	1.32	0.43	3.93	0.30	1.07	0.45	0.66	5.32	0.63	0.17
2019	1.58	0.43	3.68	0.26	1.96	0.43	0.61	4.96	0.63	0.17
2020	2.11	0.44	3.18	0.27	1.93	0.47	0.68	4.39	0.57	0.18
2021	1.90	0.44	3.07	0.27	1.13	0.50	0.61	4.56	1.00	0.24
Ortalama	1.63	0.43	3.55	0.28	1.46	0.47	0.64	4.92	0.70	0.19

SITC 821.3 Metalden mobilyalar (başka yerde sınıflandırılmayan) alt sektörüne ilişkin hesaplanan RCA endeks değerleri Tablo 6'da verilmiştir. Tablo 6'ya göre, SITC 821.3 metalden mobilyalar (başka yerde sınıflandırılmayan) alt sektöründe tüm dönem boyunca Türkiye (2012 yılı hariç), Çin, Çekya, İtalya, Polonya ve Kanada rekabet gücüne sahipken ($RCA > 1$), ABD ve Meksika'nın rekabet gücü bulunmamaktadır ($0 < RCA < 1$). Rekabet gücü bulunan ülkelerden Çin "orta" ($2 \leq RCA < 4$), Türkiye, Çekya, İtalya, Polonya ve Kanada "zayıf" ($1 \leq RCA < 2$) düzeyde rekabet gücüne sahiptir.

Tablo 6. 821.3 Metalden mobilyalar (başka yerde sınıflandırılmayan) alt sektörüne ilişkin RCA endeks değerleri

Yıllar	Türkiye	Almanya	Çin	ABD	Vietnam	Çekya	İtalya	Polonya	Meksika	Kanada
2012	0.94	1.16	4.16	0.77	0.74	1.35	1.57	1.14	0.80	1.41
2013	1.34	1.19	4.07	0.74	0.81	1.40	1.61	1.25	0.70	1.31
2014	1.39	1.21	3.50	0.77	0.94	1.48	1.69	1.29	0.70	1.36
2015	1.37	1.07	3.25	0.70	0.99	1.25	1.68	1.22	0.59	1.58
2016	1.41	1.12	3.19	0.67	0.98	1.39	1.64	1.37	0.65	1.87
Ortalama	1.29	1.15	3.63	0.73	0.89	1.38	1.64	1.25	0.69	1.50
2017	1.45	1.14	3.29	0.64	0.91	1.30	1.65	1.42	0.61	1.79
2018	1.58	1.11	3.40	0.62	1.05	1.29	1.62	1.61	0.59	1.60
2019	1.51	1.03	3.30	0.54	1.46	1.24	1.47	1.68	0.58	1.99
2020	1.47	0.91	3.26	0.44	2.05	1.80	1.22	1.52	0.48	1.61
2021	1.53	0.97	3.12	0.39	2.14	1.60	1.31	1.56	0.56	1.37
Ortalama	1.51	1.03	3.27	0.52	1.52	1.45	1.45	1.56	0.56	1.67

Söz konusu alt sektörde Vietnam'ın rekabet gücündeki yükselmeye karşın Almanya'nın rekabet gücündeki düşüş göze çarpmaktadır. 2012-2017 döneminde rekabet gücüne sahip olmayan Vietnam 2019 sonrası orta düzeyde rekabet gücüne ulaşmıştır. 2012-2019 döneminde zayıf düzeyde rekabet gücüne sahip olan Almanya'nın 2019 yılı sonrası rekabet gücünü tamamen kaybederek rekabet dezavantajına sahip olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 7'de SITC 821.5 Ahşap mobilyalar (başka yerde sınıflandırılmayan) alt sektörüne ilişkin hesaplanan RCA endeks değerleri verilmiştir. Tablo 7'ye göre, SITC 821.5 ahşap mobilyalar (başka yerde sınıflandırılmayan) alt sektöründe Türkiye, Almanya, Çin, Vietnam, İtalya ve Polonya ele alınan dönem boyunca rekabet gücü bulunan ülkelerdir ($RCA > 1$). Bu ülkeler arasında Polonya ve Vietnam "güçlü" ($RCA \geq 4$), Türkiye ve İtalya "orta" ($2 \leq RCA < 4$), Almanya ve Kanada "zayıf" ($1 \leq RCA < 2$) düzeyde rekabet gücüne sahiptir. Söz konusu sektörde Polonya ve Vietnam güçlü rekabet gücü ile dikkat çekmektedir. ABD, Çekya (2021 yılı hariç) ve Meksika'nın rekabet gücü bulunmamaktadır ($0 < RCA < 1$).

2012-2018 döneminde Çin'in "orta" düzeyde olan rekabet gücünün 2019 yılı sonrası "zayıf" düzeye gerilediği gözlemlenmiştir. Ahşap mobilyalar alt sektöründe Kanada'nın, 2021 yılında rekabet avantajı bulunmamakla birlikte, incelenen dönemin tümü dikkate alındığında rekabet gücünün "zayıf" düzeyde olduğunu söylemek mümkündür.

Diğer alt sektörlerden farklı olarak Türkiye'nin ahşap mobilya alt sektöründe rekabet gücü seviyesinin daha yüksek olmasına etki eden faktörler arasında Türkiye'nin ahşap esaslı levha sektöründe dünya ve Avrupa'da üst sıralarda yer alması sayılabilir. Örneğin, Türkiye ahşap esaslı levha sektöründe dünyanın 5. ve Avrupa'nın ise 2. en büyük üreticisidir. Ayrıca Türkiye, MDF/HDF levha üretiminde Avrupa'da 1. dünyada 2., yonga levha üretiminde Avrupa'da 3. ve dünyada 5., laminat parke üretiminde ise Avrupa'da 2. dünyada 3. sırada yer almaktadır (İstek ve ark., 2017).

Tablo 7. SITC 821.5 Ahşap mobilyalar (başka yerde sınıflandırılmayan) alt sektörüne ilişkin RCA endeks değerleri

Yıllar	Türkiye	Almanya	Çin	ABD	Vietnam	Çekya	İtalya	Polonya	Meksika	Kanada
2012	2.23	1.29	2.44	0.33	7.88	0.65	3.22	5.26	0.35	0.97
2013	2.53	1.24	2.33	0.32	7.52	0.67	3.29	5.36	0.43	0.99
2014	2.52	1.16	2.31	0.29	7.07	0.68	3.09	5.37	0.34	0.94
2015	2.34	1.09	2.28	0.28	6.31	0.70	2.81	4.51	0.35	1.11
2016	2.11	1.11	2.28	0.25	5.84	0.80	2.66	4.91	0.37	1.25
Ortalama	2.35	1.18	2.33	0.29	6.92	0.70	3.02	5.08	0.37	1.05
2017	2.06	1.11	2.24	0.25	5.65	0.83	2.62	5.02	0.50	1.23
2018	2.25	1.14	2.08	0.25	5.57	0.77	2.76	5.40	0.53	1.19
2019	2.58	1.17	1.79	0.24	5.93	0.77	2.67	5.82	0.58	1.17
2020	2.45	1.15	1.60	0.23	5.98	0.81	2.54	5.58	0.61	1.03
2021	2.31	1.19	1.62	0.22	5.43	1.00	2.60	5.56	0.78	0.96
Ortalama	2.33	1.15	1.87	0.24	5.71	0.84	2.64	5.48	0.60	1.11

Tablo 8'de SITC 821.7 Diğer maddelerden mobilyalar (başka yerde sınıflandırılmayan) alt sektörüne ilişkin hesaplanan RCA endeks değerleri verilmiştir. Tablo 8'e göre, 2012-2021 dönemi boyunca SITC 821.7 diğer maddelerden mobilyalar (başka yerde sınıflandırılmayan)

alt sektöründe rekabet gücüne sahip olan ülkeler arasında Türkiye, Çin, Vietnam, İtalya ve Polonya yer alırken ($RCA > 1$); Almanya, ABD ve Meksika'nın rekabet gücü bulunmamaktadır ($0 < RCA < 1$). Rekabet gücüne sahip ülkeler arasında Çin, Vietnam, Polonya ve İtalya “orta” ($2 \leq RCA < 4$), Türkiye “zayıf” ($1 \leq RCA < 2$) düzeyde rekabet gücüne sahiptir.

Tablo 8. SITC 821.7 Diğer maddelerden mobilyalar (başka yerde sınıflandırılmayan) alt sektörüne ilişkin RCA endeks değerleri

Yıllar	Türkiye	Almanya	Çin	ABD	Vietnam	Çekya	İtalya	Polonya	Meksika	Kanada
2012	1.10	0.41	4.79	0.53	1.47	0.18	3.50	2.72	0.20	0.51
2013	1.23	0.44	4.48	0.63	1.42	0.25	3.67	2.96	0.10	0.56
2014	1.11	0.38	4.43	0.56	1.18	0.21	3.18	3.58	0.09	0.54
2015	1.20	0.30	4.15	0.54	1.60	0.27	3.16	2.99	0.12	0.56
2016	1.50	0.40	3.37	0.73	2.04	1.34	3.88	3.70	0.14	0.84
Ortalama	1.23	0.38	4.24	0.60	1.54	0.45	3.48	3.19	0.13	0.60
2017	1.52	0.40	3.26	0.71	2.59	0.36	4.11	4.36	0.12	0.94
2018	1.53	0.35	3.25	0.62	2.03	1.59	4.15	4.44	0.16	1.25
2019	1.51	0.35	3.40	0.57	1.98	1.77	3.59	3.91	0.19	1.14
2020	1.35	0.32	3.45	0.50	2.88	1.40	3.13	2.33	0.16	0.90
2021	1.46	0.31	3.36	0.51	2.65	1.13	3.45	2.13	0.14	0.85
Ortalama	1.48	0.34	3.34	0.58	2.43	1.25	3.69	3.43	0.15	1.02

Söz konusu alt sektörde 2012-2015 döneminde “güçlü” düzeyde rekabet gücüne sahip Çin’in 2015 yılı sonrası rekabet gücünün “orta” düzeye düştüğü, buna karşın 2015 yılı sonrasında (2019 yılı hariç) “zayıf” düzeyde olan Vietnam’ın rekabet gücünün “orta” düzeye yükseldiği gözlemlenmiştir.

Ele alınan dönem başında rekabet dezavantajına sahip Çekya’nın rekabet gücü özellikle 2018 yılı sonrası dikkate alındığında “zayıf” düzeyde seyretmiştir.

“Orta” düzeyde rekabet gücüne sahip İtalya ve Polonya, rekabet güçlerini artırarak 2017-2018 yılları arasında güçlü rekabet gücüne sahip olmuş, ancak 2019 yılı sonrası bu ülkelerin rekabet güçleri “orta” düzeye düşmüştür.

Rekabet gücü 2018 ve 2019 yıllarında “zayıf” bir görünüm sergilemiş olsa da, incelenen dönem bir bütün olarak değerlendirildiğinde Kanada rekabet dezavantajına sahip ülkeler arasında yer almıştır.

SITC 821.8 821.3, 821.5 ve 821.7 grubundaki mobilyaların aksam ve parçaları alt sektörüne ilişkin hesaplanan RCA endeks değerleri Tablo 9’da gösterilmiştir. Tablo 9’a göre, 2012-2021 dönemi boyunca SITC 821.8 821.3, 821.5 ve 821.7 grubu mobilyaların aksam ve parçaları alt sektöründe Türkiye, Almanya, Çin, Vietnam, Çekya, İtalya ve Polonya rekabet gücüne sahipken ($RCA > 1$), ABD’nin rekabet gücü bulunmamaktadır ($0 < RCA < 1$).

Vietnam ($RCA_{ortalama (2012-2021)} = 4,10$) “güçlü” rekabet gücüne sahiptir ($RCA \geq 4$). “Güçlü” ($RCA_{ortalama (2012-2021)} = 4,09$) düzeyde rekabet gücü bulunan Polonya’nın rekabet gücü düzeyinin 2020-2021 yılları arasında düşüş eğilimi göstererek “orta” ($2 \leq RCA < 4$) düzeye

gerilemesi, 2018 yılı sonrası Kanada'nın ($RCA_{\text{ortalama}}(2012-2021) = 1,20$) rekabet gücünün ise "dezavantajlı" ($0 < RCA < 1$) düzeyde olması dikkat çekicidir.

Tablo 9. SITC 821.8 821.3, 821.5 ve 821.7 grubundaki mobilyaların aksam ve parçaları alt sektörüne ilişkin RCA endeks değerleri

Yıllar	Türkiye	Almanya	Çin	ABD	Vietnam	Çekya	İtalya	Polonya	Meksika	Kanada
2012	1.00	1.38	2.59	0.46	4.34	1.74	5.71	4.14	0.95	1.14
2013	1.01	1.26	2.81	0.44	3.95	1.85	5.43	3.92	1.00	1.05
2014	1.12	1.41	1.86	0.45	4.45	1.92	5.83	4.63	1.05	1.23
2015	1.05	1.22	1.85	0.42	4.58	2.08	5.61	4.24	1.01	1.39
2016	1.20	1.20	1.81	0.44	4.31	1.77	5.32	4.29	0.97	1.61
Ortalama	1.08	1.30	2.19	0.44	4.33	1.87	5.58	4.24	1.00	1.29
2017	1.08	1.17	1.84	0.48	3.67	1.63	5.36	4.02	0.94	1.52
2018	1.06	1.19	1.80	0.44	3.48	1.57	5.48	4.17	0.98	1.36
2019	1.03	1.21	1.98	0.40	3.72	1.37	5.00	4.09	1.01	0.92
2020	1.03	1.13	2.01	0.34	4.24	1.32	4.06	3.74	1.02	0.84
2021	1.07	1.15	1.99	0.34	4.30	1.48	4.06	3.63	1.09	0.89
Ortalama	1.05	1.17	1.92	0.40	3.88	1.47	4.79	3.93	1.01	1.10

Rekabet gücü bulunan ülkeler arasında İtalya "güçlü" ($RCA \geq 4$), Türkiye, Almanya, Çin, Çekya ve Meksika ise "zayıf" ($1 \leq RCA < 2$) düzeyde rekabet gücüne sahiptir.

Tablo 10'da SITC 872.4 Tıpta, cerrahide, diş hekimliğinde ve veterinerlikte kullanılan mobilyalar, bunların aksam ve parçaları alt sektörüne ilişkin hesaplanan RCA endeks değerlerine yer verilmiştir.

Tablo 10. SITC 872.4 Tıpta, cerrahide, diş hekimliğinde ve veterinerlikte kullanılan mobilyalar, bunların aksam ve parçaları alt sektörüne ilişkin RCA endeks değerleri

Yıllar	Türkiye	Almanya	Çin	ABD	Vietnam	Çekya	İtalya	Polonya	Meksika	Kanada
2012	1.07	2.03	1.32	2.06	1.16	3.86	1.41	3.39	2.14	1.62
2013	1.69	2.09	1.36	1.94	1.08	4.09	1.54	3.54	2.80	1.35
2014	1.30	1.91	1.39	1.91	1.13	3.77	1.41	3.95	2.48	1.13
2015	1.02	1.74	1.47	1.89	0.55	4.17	1.31	3.53	2.49	1.01
2016	1.10	1.80	1.31	1.95	0.89	3.67	1.41	3.40	2.49	1.07
Ortalama	1.24	1.91	1.37	1.95	0.96	3.91	1.42	3.56	2.48	1.24
2017	1.41	1.77	1.35	1.91	1.09	3.66	1.33	4.14	2.21	1.25
2018	1.50	1.87	1.43	1.76	1.00	4.12	1.32	4.40	2.02	1.22
2019	1.56	1.85	1.53	1.66	0.94	3.79	1.34	4.17	1.63	1.18
2020	2.49	1.58	1.45	1.83	0.84	4.29	1.24	3.88	1.48	1.14
2021	1.81	1.69	1.51	1.56	1.03	3.92	1.29	4.01	1.29	1.13
Ortalama	1.75	1.75	1.45	1.75	0.98	3.96	1.30	4.12	1.73	1.18

Tablo 10'a göre, SITC 872.4 tıpta, cerrahide, diş hekimliğinde ve veterinerlikte kullanılan mobilyalar, bunların aksam ve parçaları alt sektöründe Vietnam ($RCA_{\text{ortalama (2012-2021)}} = 0,97 - 0 < RCA < 1$) dışındaki ele alınan ülkelerin hepsinin rekabet gücü bulunmaktadır. Bu ülkeler arasında Polonya "güçlü" ($RCA \geq 4$), Türkiye, Almanya, Çin, ABD, İtalya ve Kanada "zayıf" ($1 \leq RCA < 2$) düzeyde rekabet gücüne sahiptir. "Orta" ($2 \leq RCA < 4$) seviyede rekabet gücü bulunan Meksika'nın bu rekabet gücünün 2019 yılından itibaren "zayıf" düzeye gerilemesi dikkat çekmektedir. İnişli çıkışlı bir seyir izleyen Çekya'nın rekabet gücünün ($RCA_{\text{ortalama (2012-2021)}} = 3,93$) "orta" ($2 \leq RCA < 4$) düzeyde olduğunu söylemek mümkündür.

4 Sonuçlar ve Öneriler

- Türkiye'nin mobilya sektöründeki rekabet gücü seviyesinin karşılaştırmalı olarak analiz edildiği bu çalışmada elde edilen bulgulara göre; 2012-2021 döneminde Türk mobilya sektörü için hesaplanan RCA endeks değerleri 1'den büyüktür. Elde edilen endeks sonuçları, Türkiye'nin mobilya sektörünün rekabet gücüne sahip olmakla birlikte rekabet gücünün zayıf olduğunu ortaya koymaktadır ($1 \leq RCA < 2$). Ele alınan dönemde Türk mobilya sektörünün RCA endeks değerleri 1'den büyük olmakla birlikte endeks değerlerinin yatay bir seyir izlediği söylenebilir.
- İncelenen dönemde, Türkiye'nin mobilya sektörüne ait toplam 7 alt sektörden 6'sında (SITC 821.1 Oturmaya mahsus mobilyalar (yatak haline getirilebilen türden olsun olmasın), bunların aksam ve parçaları, SITC 821.2 Yatak takımı eşyası ve benzeri eşya, SITC 821.3 Metalden mobilyalar (başka yerde sınıflandırılmayan), SITC 821.7 Diğer maddelerden mobilyalar (başka yerde sınıflandırılmayan), SITC 821.8, 821.3, 821.5 ve 821.7 grubundaki mobilyaların aksam ve parçaları, SITC 872.4 Tıpta, cerrahide, diş hekimliğinde ve veterinerlikte kullanılan mobilyalar, bunların aksam ve parçaları) zayıf derecede rekabet gücüne sahip olduğu ($1 \leq RCA < 2$), sadece 1 alt sektörde ise (SITC 821.5 Ahşap mobilyalar (başka yerde sınıflandırılmayan)) orta derecede rekabet gücünün bulunduğu tespit edilmiştir ($2 \leq RCA < 4$).
- Dünya mobilya sektörü ihracatında öne çıkan ülkeler arasında Türkiye ile birlikte Çin, Vietnam, Çekya, İtalya, Polonya ve Meksika'nın rekabet gücüne sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu ülkeler arasında Polonya güçlü rekabet üstünlüğü ile ön plana çıkmaktadır ($RCA \geq 4$). Çin, Vietnam, İtalya ve Çekya (2020 ve 2021 yılı hariç) orta derecede rekabet gücüne sahiptir ($2 \leq RCA < 4$). Türkiye ve Meksika zayıf derecede rekabet gücüne sahip ülkeler arasında yer almaktadır ($1 \leq RCA < 2$). Gelişmiş ülkeler kategorisinde yer alan Almanya, ABD ve Kanada'nın mobilya sektöründe rekabet üstünlüğü bulunmamaktadır ($0 < RCA < 1$).
- Türk mobilya sektörünün ihracat potansiyeli yüksektir. Sektörün yüksek olan ihracat potansiyelini kullanabilmesi ve uluslararası piyasalarda rakip ülkeler karşısında rekabet gücü seviyesini artırabilmesi için sektöre özgü sorunların çözülmesi gerekmektedir.
- Sektörün sorunları arasında enerji maliyetlerinin yüksekliği, pazarlama faaliyetlerinin ve sermayenin yetersizliği, finansman maliyetlerinin yüksekliği, kayıt dışılık yer almaktadır. Türk mobilya sektörünün KOBİ olarak tanımlanan küçük ve orta ölçekli işletmelerden oluşan bir yapıya sahip olduğu dikkate

alındığında sektörün üretim maliyetlerinin düşürülmesini sağlayacak adımların atılması ihracatın ve rekabet gücünün artırılması için gereklidir.

- Rekabet seviyesinin üst seviyelere çıkarılabilmesi için markalaşma, Ar-Ge faaliyetleri ve tasarım hayati öneme sahiptir.
- Mobilya sektöründe pazarlamanın etkin bir şekilde kullanımına destek olabilecek dijital dönüşüm gerçekleştirilmelidir.
- Türk mobilya sektörü üretim girdilerinde ithalata bağımlı bir sektördür. Bu durum üretim maliyetlerini artırdığından sektörün rekabet gücünü olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bu nedenle hammadde kullanımında dışa bağımlılığı azaltacak projeksiyonlar geliştirilmelidir. Bunun için yurtiçinden hammadde temininde endüstriyel ormancılık ile ilgili atılacak adımlar önemli bir girişim olabilir.
- Mobilya sektörü değişime açık bir yapıya sahip olduğundan, ihracatçı firmaların tüketici tercihlerinde ön plana çıkan çevreci/sürdürülebilirlik özelliği taşıyan, fonksiyonel ürünlerin üretimine ağırlık vermeleri pazar payını arttırmaları açısından faydalı olabilecektir.
- Özgün, kaliteli, sürdürülebilir katma değerli ürünlerin üretimi için kalifiye personelin yetiştirilmesi gerekmektedir.
- Mobilya üreticilerinin bir arada yer aldığı kümelenmeler, ihtisaslaşmış Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) kurulmalı ve yaygınlaştırılmalıdır. Bu girişim KOBİ ölçeğindeki firmaların ağırlıklı olarak yer aldığı bu sektörde üretim ölçeğinin büyümesine katkı sağlayabilecektir.

Teşekkür

Bu çalışma, 01-03 Nisan 2023 tarihleri arasında düzenlenen kongrede (8. International Paris Congress on Social Sciences & Humanities) sözlü olarak sunulan ve özeti yayımlanan bildirinin gözden geçirilmiş ve yeniden düzenlenmiş halidir.

Yazar Katkıları

Serdar Özözen: Kavramsallaştırma (araştırma fikri ve amaçlarının geliştirilmesi), Metodolojinin belirlenmesi, Araştırmanın yapılması, Analizlerin yapılması, Veri iyileştirme, Kaynaklar, Denetleme, Doğrulama, Görselleştirme, Makale Taslak oluşturma, Makale Yazma, inceleme ve düzenleme.

Finansal destek beyanı

Finansal destek alınmamıştır.

Çıkar çatışması

Yazar çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Kaynaklar

Aşarkaya, A. (2015). Mobilya sektörü. Türkiye İş Bankası, İktisadi Araştırmalar Bölümü, Aralık 2015.

Balassa, B. (1965). Trade liberalization and revealed comparative advantage. *Manchester School*, 33(2): 99-123.

Boyla, O. (2012). Mobilya tarihi. İstanbul, Ocak 2012.

Çınar, H., Yıldırım, K., ve Karataş, H. (2021). Türkiye mobilya sektörüne ilişkin ithalat ve ihracat değerleri ile tasarım, patent ve marka tescil sayılarının analizi. *IDA: International Design and Art Journal (Online)*, 3(2), 246 - 257.

- Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı (2014). TR63 bölgesi mobilyacılık sektör raporu. Erişim: www.dogaka.gov.tr (17.03.2024)
- Ekici, A. (2021). Mobilya sektör raporu. Torbalı Ticaret Odası, İzmir.
- Hinloopen, J., Marrewijk, C. V., (2001). On the empirical distribution of the Balassa index. *Review of World Economics*, 137(1), 1-35.
- İstanbul Sanayi Odası (2023). Mobilya imalatı sanayi. Sektör Raporları, İSO Yayın No: 4, İstanbul, Aralık 2023.
- İstek, A., Özlüsoylu, İ., ve Kızılkaya, A. (2017). Türkiye ahşap esaslı levha sektör analizi. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 19(1), 132-138. DOI: [10.24011/barofd.297231](https://doi.org/10.24011/barofd.297231)
- Kalkınma Bakanlığı (2015). Mobilya çalışma grubu raporu. Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018), Ankara, Yayın No: KB: 2915- ÖİK: 751, ISBN 978-605-9041-19-5
- MÜSİAD (2018). DTM mobilya ve orman ürünleri sektörel raporu. Mobilya ve Orman Ürünleri Sektörü, İstanbul, Nisan 2018.
- Orta Anadolu Kalkınma Ajansı (2016). TR72 mobilya sektörü raporu. Haziran 2016.
- Sakarya, S., ve Canlı, Ş. (2011). Mobilya sektörü raporu, Orta Anadolu Ağaç Mamulleri ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği, Ağustos 2011.
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2021). Mobilya sektörü raporu. Sanayi Genel Müdürlüğü, Sektör Bazlı Raporlar ve Analizler Serisi.
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2022). Mobilya sektörü raporu 2021. Sanayi Genel Müdürlüğü.
- Siyasal, Ş. (2021). Mobilya sektör raporu. Avrupa Perakende Mobilya Sektörü, Orta Anadolu Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği.
- Şen, H., ve Çınar, H. (2017). Mobilya ürün yaşam döngüsünde iş sağlığı ve güvenliği analizi. *Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi*, 5, 235-246. DOI: [10.21923/jesd.18553](https://doi.org/10.21923/jesd.18553)
- Terece, Z., Edirne, J., ve Kariptaş, F. S. (2020). Türkiye’de mobilya sektörünün durumu ve 2000’li yıllardan sonra küreselleşme etkisi ile değişimi. *Haliç Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 3(1), 159-180. DOI: [10.46373/hafebid.682892](https://doi.org/10.46373/hafebid.682892)
- Ticaret Bakanlığı (2021). Mobilya sektör raporu. İhracat Genel Müdürlüğü Maden, Metal ve Orman Ürünleri Dairesi.
- TOBB (2017). Türkiye mobilya ürünleri meclisi sektörü raporu. TOBB Yayın No: 2018/304, ISBN: 978-605-137-684-4.
- UN Comtrade Database (2023). International Trade Statistic, Erişim: <https://comtrade.un.org> (10.12.2023)
- Usta, İ., ve Güray, A. (tarih yok). Mobilya sınıflandırması. International Furniture Congress.
- Yazıcı, H., ve Karayılmazlar, S. (2001). Türkiye ahşap mobilya sektörü ve ekonomik gelişimi, *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 3(3), 3-17.
- Yılmaz, N.N. (2014). Türkiye ev mobilyası sektörünün değer zinciri yaklaşımıyla incelenmesi. Kalkınma Bakanlığı, İktisadi Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü, Uzmanlık Tezi, Yayın No: 2881.